

Az árkosí éremleret

(Kivonat)

Sepsiszentgyörgy város határában, az Árkosra vezető út mellett 1985-ben egy dyrrachiumi drachmákat, thassosi tetradrachmákat és római köztársasági ezüst denariusokat tartalmazó éremleret találtak. Az érmekek Bukarestbe kerültek, meghatározásukra csak fényképek álltak rendelkezésünkre. A lelet azt bizonyítja, hogy a Kr.e. 2-1. sz.-ban ezen a vidéken, valószínűleg az Ojtozi szoros irányába, Moldva felé, fontos kereskedelmi út vezetett át, valamint, hogy a római kereskedelem a Kr.e. 1. sz.-ban erősödik fel a térségben.

Sepsiszentgyörgy város és Árkos község határánál vezet az országút a városból Oltszem község felé. Az országút bal oldaláról északi irányba egy mellékút ágazik Árkos felé. A két út közötti terület szántóföld. 1985. október 18-án ezen a területen négy traktorista, HAMAR Béla, NAGY Béla, TÉGLÁS János és VERES Attila traktorral szántott, és észrevette, hogy a szántás nyomán ezüst érmekek kerültek a föld felszínére. A traktoristák az érmecket kezdtek összegyűjteni, amikor MÁGUREANU rendőrtiszt, aki történetesen autóval az országúton éppen ott haladt el, figyelmes lett a kutató traktoristákra, és az autóból kiszállva a helyszínre sietett. Az érmecket a traktoristáktól átvette, s egy rendőrt hagyott öröknek, hogy a további kutatást a szakemberek végezzék el. A városba érkezése után azonnal értesítette a Megyei Múzeumot, s az intézettől az igazgató, Dr. SZÉKELY Zoltán és BARTÓK

Botond muzeológus a lelet további kutatására a helyszínre kiszálltak. A már megtalált 238 érmen kívül október 19 és 21 között még előkerült 22 és 25-én 1 érmen. Az érmekek száma összesen 261 volt.

Az érmekek lelőhelye a város utolsó házá-tól 300 méterre, a szántóföldnek „Vásártető” néven ismert része. Ez egy lapos fennsíknak a peremén van, mely az Olt felé lejt; az országúton túl a terület sima lapály. Az érmecket vagy vázson, vagy bőrzacskóban rejtették el, mert edénynek, valamint településnek nem volt semmi nyoma.

Az éremleretben volt Dyrrachium 208 drachmája, Thassos 3 tetradrachmája és 50 római köztársasági ezüst denarius. A talált érmekek leírása az alábbi táblázatban van.

A. Dyrrachium

I. Típus. Meniskos Kallonos, 12 érmen.

1-12. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent MENISKOS, felette repülő Victoria jobbfelé, kezében koszorú.

Htl. D.YR. KALLONOS. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 24. 1. 256 sz.

II. Típus. Meniskos Dionysiou, 50 érmen.

13-62. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent MENISKOS, felette jobbra egy galamb.

Htl. D.YR. DIONYSIOU. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 23. 1. 201 sz.

62. Idem. Az előlapon hiányzik a galamb.

III. Típus. Meniskos Lykiskou, 34 érmen, egy bevágott.

63-96. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé. A mezőben a tehén előtt egy redőzött ruhás álló nő alak balra. Fent MENISKOS. A szelvény szimbólum nélkül.

Htl. LYKISKOU. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 25. 1. 278 sz.

96. Ell. A szelvényben villámcsomó.

IV. Típus. Meniskos Philota, 10 érem.
97-106. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé. A tehén előtt egy fáklya, fent MENISKOS. A szelvényben egy futó kutya jobb felé.
Htl. D.YR. PHILOTA. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 25. 1. 278 sz.

V. Típus. Meniskos Arhippou, 11 érem.
107-117. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, felette MENISKOS, a szelvényben kormánylapát jobbra.
Htl. D.YR. ARXIPPOU. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 22. 1. 144 sz.

VI. Típus. Meniskos Agathionos, 6 érem.
118-123. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent MENISKOS, felette kitárt szárnyú sas, a szelvényben kormánylapát balra.
Htl. D.YR. AGATHIONOS. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 20. 1. 91sz.

VII. Típus. Philon Meniskou, 12 érem
124-135. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent PHILON, felette Helios feje jobbra.
Htl. D.YR. MENISKOU. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 25. 1. 306 sz.

VIII. Típus. Philon Aristhenos, 1 érem
136. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent PHILON, a szelvényben villámcsomó.
Htl. D.YR. ARISTHENOS. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 21. 1. 131 sz.

IX. Típus. Xenon Philodamou, 17 érem
137-153. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent XENON, jobbra felette nyitott szárnyú sas, a szelvényben futó kutya jobbra.
Htl. D.YR. PHILODANOU. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 27. 1. 288 sz.

X. Típus. Xenon Phillia, 9 érem.
154-162. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent XENON, felette Diaszurok sapkái. A mezőben bal oldalon egy kalász, a jobb oldalon egy fáklya.

Htl. D.YR. PHILLIA. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 27. 1. 388 sz.

XI. Típus. Xenon Agathionos, 2 érem.
163-164. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent XENON, jobbra felette kiterjesztett szárnyú sas, a szelvényben kormánylapát balra.
Htl. D.YR. AGATHIONOS. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 20. 1. 93 sz.

XII. Típus. Xenon Pyrba, 14 érem.
165-179. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent XENON, felette kiterjesztett szárnyú sas jobbra.
Htl. D.YR. PYRBA. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 26. 1. 351 sz.

XIII. Típus. Xenon Haropinou, 3 érem.
180-182. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, felette XENON és egy rúdon kiterjesztett szárnyú sas, jobbra egy függőleges buzogány.
Htl. XAROPINOU. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 28. 1. 405 sz.

XIV. Típus. Xenon Damenos, 4 érem.
183-186. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent XENON, a mezőben a jobb oldalon egy kalász, a szelvényben egy szőlőfürt.
Htl. D.YR. DAMENOS. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 22. 1. 179 sz.

XV. Típus. Silanos Aristenos, 2 érem.
187-188. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent SILANOS, szelvényben villámcsomó.
Htl. D.YR. ARISTENOS. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 21. 1. 129 sz.

XVI. Típus. Zopyros Damenos, 2 érem.
189-190. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent ZOPYROS, a mezőben jobbra egy kalász, a szelvényben horgony.
Htl. D.YR. DAMENOS. Kettőzött vonalnégyszetben pont-vonalas díszítmény.
Maier, 22. 1. 175 sz.

XVII. Típus. Dazios Damenos, 1 érem.

191. Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent DAZIOS. A mezőben kalász.

Htl. DYR. DAMENOS. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 22. 1. 172 sz.

Más típusok

192. Ktetos Phaniskou, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent KTE-TOS, felette, egy fej, előtte egy kalász.

Htl. DYR. PHANISKOÜ. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 27. 1. 367 sz.

193. Ktetos Aniskou, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent KTE-TOS, a tehén előtt egy kalász.

Htl. DYR. ANISKOÜ. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

194. Philotas Asklapou, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent PHILOTAS. A mezőben jobb oldalon kalász, szelvényben szőlőfürt.

Htl. DYR. ASKLAPOU. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 22. 1. 147 sz.

195. Philotas Kleitoriu, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent PHILOTAS, felette koszorú, a tehén előtt tripus, a szelvényben A.

Htl. DYR. KLEITORIU. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 25. 1. 269 sz.

196. Philotas Menekka ?, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent PHILOTAS.

Htl. DYR. ME.... Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 21. 1. 111 sz.

197. Phereneikos Damenos, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent PHERENEIKOS, a tehén előtt kalász.

Htl. DYR. DAMENOS. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Maier, 23. 1. 185 sz.

198. Philon Aristenos, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent PHILON, a tehén előtt kalász.

Htl. ARISTENOS. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Mionnet II, 146

199. Echefron Asklapou, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, egy buzogány és egy kalász között, fent EXEPHRON.

Htl. ASKLAPOU. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Mionnet II, 96

200. Kydippos Amynta, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent KYDIPPOS.

Htl. DYR. AMYNTA. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Mionnet II, 110

201. Meniskos Kydippos, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent MENISKOS, szelvényben eke.

Htl. DYR. ...PP. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

202. Machatas Eortariou, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent MAXATA.

Htl. EORTARIOU. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

Mionnet II, 114

203. Meniskos ...anis, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, MENISKOS.

Htl. DYR. ...ANIS. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

204. Theodoto Kallenos, 2 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, fent THEODOTO, a szelvényben eke ?

Htl. DYR. KALLENOS. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

205. Idem.

206. Philotas Asklapou, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, kalász és buzogány között, fent PHILOTAS.

Htl. DYR. ASKLAPOU. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

207. Euktemon Damenos, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, EUKTEMON, szelvényben horgony ?

Htl. DYR. DAMENOS. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

208. A magistratus neve ?, 1 érem.

Ell. Borját szoptató tehén jobb felé, előtte botra csavarodó kígyó ?

Htl. DYR. ...OU. Kettőzött vonalnégyzetben pont-vonalas díszítmény.

209. Barbár utánzat.

B. Thasus

1. Ell. Fiatl Dionysusfej jobbra repkénykoszorúval és lecsüngő hajfonattal szarvalakban.

Htl. HERAKLEOYS SOTEROS THASION.

Meztelen Herakles áll bal felé, jobbában földre támasztott bot, bal könyökhajlásából lecsüngő oroszlánbőr. A jobbkez alatt egy M betű, melynek két szára egy vonással össze van kötve.

Head. H. N. 265-6

2. Idem. A betűk pontozottak.

3. Idem. A betűk pontozottak.

C. Római köztársasági denáriusok

1. M. Fannius. 150-125

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, az álla alatt X, a fej mögött ROMA.

Htl. M. FAN. C. F. (ligatúrával). Victoria quadrigan jobbra vágtat.

Grueber, Italia, 468

2. L. Trebonius. 150-125

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, a fej mögött X.

Htl. L. TREB. Sisakos Mars előtt jogar quadrigan jobbra vágtat.

Grueber, Roma, 960

3. M. Iunis Silanus. 137-134

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, az álla alatt X.

Htl. M. IUNI. A szelvényben ROMA. A Dioscurok jobbra vágtatnak.

Babelon, II, 104/8

4. Q. Marcius Pilipus. 125-120

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, mögötte X.

Htl. Jobbra vágtató lovas, mögötte simbolum, a ló lába alatt Q. PILIP, a szelvényben ROMA.

Grueber, Roma, 1023

5. C. Aburius Geminus. 124-103

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, az áll alatt X, a fej mögött GEM.

Htl. ROMA (szelvényben). Mars quadrigan jobbra vágtat, a lovak alatt C. ABURI (ligatúrával).

Grueber, Roma, 999

6. L. Antestius Gragulus. 124-103

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, az álla alatt X, a fej mögött GRAG.

Htl. Jupiter villámmal és jogarral quadrigan jobbra vágtat. A lovak lába alatt L. ANTES (ligatúrákkal). Szelvényben ROMA.

Grueber, Roma, 976

7. Idem.

8. C. Foulvius. M. Cal. M. Q. Metell. 1240103

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, az álla alatt X, a fej mögött ROMA.

Htl. M. CA. Q. MET. (szelvényben, ligatúrával). Victoria bigaban vágtat jobbra. A lovak lába alatt

CNTOC. NFOV (ligatúrában).

Grueber, Italia, 474

9. M. Porcius Laeca. 124-103

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, az álla alatt X, a fej mögött LAECA.

Htl. ROMA (szelvényben). Libertas megkoszorúzza Victoriától quadrigaban vágtat jobbra. Jobbjában a szabadság sapkáját, baljában a gyeplőt tartja, mögötte jogar. A lovak lába alatt M. PORC.

Grueber, Roma, 1024

10. C. Valerius C. F. Flaccus. 124-103

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra.

Htl. Victoria bigaban vágtat jobbra, előtte FLAC, a lovak lába alatt C. VAL. C., a szelvényben ROMA.

Grueber, Roma, 901

11. M. Sergius Silus. 109-108

Szárnyas-sisakos Roma fej jobbra, előtte EX. S. C., mögötte ROMA és X.

Htl. SILANUS (szelvényben). Vágtató lovas balra, a ló lábai alatt M. SERGI.

Grueber, Italia, 512

12. Man. Aqvillius. 109

Virtus fej jobbra, az álla alatt X.

Htl. M. N. AQV. (ligatúrában). Victoria bigaban jobbra vágtat, előtte félhold és három csillag, a ló alatt csillag.

13. Q. Fabius Labeo. 99-95
Szárnas-sisakos Roma fej, az álla alatt X, előtte LABEO, a fej mögött ROMA.
Htl. Q. FABI (szelvényben). Jupiter quadrigaban vágat jobbra.
- Grueber, Italia, 494
14. M. Opeimus. 99-95
Szárnas-sisakos Roma fej jobbra, az álla alatt X, a fej mögött tripes.
Htl. ROMA (szelvényben). Apollo quadrigaban vágat jobbra. A lovak lába alatt M. OPEIM.
Grueber, Roma, 1137
15. L. Flaminius Cilo.
Szárnas-sisakos Roma fej jobbra, előtte X, mögötte ROMA.
Htl. Victoria bigaban jobbra vágat, baljában gyepölt tart, jobb kezében koszorút. A lovak lába alatt L. FLAMINI CILO.
Grueber, Italia, 537
16. Idem.
17. T. Veturius Barrus. 93-92
Sisakos Mars fej jobbra, mögötte X és TI VE (ligatúrában).
Htl. Két katona közt egy ifjú térdel, akit átszúrnak karddal. A bal oldalon álló katona lándzsával. Fent ROMA.
Grueber, Italia, 550
18. L. Caecilius Metellus, A. Postumus Albinus és Publicius Malleolus. 92-91
L. METEL - A. ALB. S. F. Apollo babérkoszorús feje jobbra, alatta X.
Htl. C. MAL. Szelvényben ROMA: Roma lándzsával és karddal, pajzsokon ül, mögötte szárnyas Victoria fejére koszorút helyez.
Babelon, I, 277/45, LI. 9
19. Man. Fonteius. 91
A Dioscurok egymásmelletti feje jobbra, az áll alatt X.
Htl. MN. FONT. Egy hadihajó fölött, alatta függőlegesen három pont és egy N betű.
Grueber, Roma, 1219
20. L. Memmius Galeria. 91
Férfifej babérkoszorúval jobbra, az álla alatt X.
Htl. Castor és Pollux szemben lovaik mellett. L. MEMM, szelvényben.
Babelon, II, 213/1
21. L. Minocius. 91
Sisakos Roma fej jobbra, az álla alatt X.
Htl. L. MINVCI (szelvényben). Jupiter bigaban jobbra vágat villámmal.
Babelon, II, 233/15
22. L. Coilius Calvus. 90
Szárnas-sisakos Roma fej balra.
Htl. Victoria bigaban balra vágat. A lovak lába alatt CALD, szelvényben K betű.
Grueber, Roma, 1440
23. M. Lucilius Rufus. 90
Szárnas-sisakos Roma fej, mögötte PV.
Htl. Victoria kezében ostorral bigaban vágat jobbra, a lovak feje fölött RRVF, a lábuk alatt M. LVCILI.
Grueber, Roma, 1728
24. Q. Lvtatius Cerco. 90
Sisakos Roma fej fölött ROMA, a fej mögött X.
Htl. Babérkoszorúban hadihajó, fölötte Q. LVTATI
Grueber, Italia, 636
25. L. Cassius Caecianus. 89
Ceres kalászkoszorús feje balra, a fej mögött alulról felfelé CAEICIAN (ligatúrával), fent B betű, előtte pont.
Htl. L. CASSI (szelvényben). Két ökör ekébe fogva balra, a mezőben fent jobbra V betű ponttal.
Grueber, Roma, 1728
26. Magistratus neve nélkül
Szárnas-sisakos Roma fej, a fej mögött X.
Htl. Jupiter jobbában villám, baljában jogar quadrigaban vágat jobbra.
27. Q. Titius. 87
Szakállas és diadémós férfi fej jobbra, ellenjegyel.
Htl. (Q) TITI A jobbra repülő pegazus fölött
Grueber, Roma, 2220
28. L. Titurius. 87
Tatius sabin király szakállas feje jobbra, mögötte SABIN, az arc előtt ellenjegyek.
Htl. L. TUTUR(I) szelvényben. Két szemben álló katona egy-egy sabin nőt visz.
Grueber, Roma, 2322
29. C. Vibius Pansa. 87

- Babérkoszorús Apollo fej, az áll alatt simbolum, a fej mögött PANSA.
- Htl. C. VIBIVS. C. (F). szelvényben. Minerva trofeummal és lándzsával vágat jobbra.
- Grueber, Roma, 2444
30. Idem.
31. Idem.
32. Gn. Cornelius Lentulus. 86
Mars sisakos feje jobbra, az áll alatt simbolum
- Htl. GN. LENTUL. Szelvényben. Szárnyas Victoria bigaban jobbra vágat, jobbában gyep-lőt, baljában koszorút tart.
- Grueber, Roma, 2400
33. L. Julius Bursio. 84
Genius redőzött és babérkoszorús feje jobbra, a fej mögött tridens.
- Htl. (L)IULI. BVRSI szelvényben. Minerva quadrigaban jobbra vágat.
- Grueber, Roma, 2622
34. Q. Antonius Balbus. 82
Jupiter babérkoszorús feje jobbra, a fej mögött SC
- Htl. Q. ANTO. BALB. Szelvényben ligatúrával, PR. Victoria quadrigaban jobbra vágat, baljában koszorút, jobbában pálmaágot tart. A lovak lába alatt H batű.
- Grueber, Roma, 2764
35. C. Norbanus. 82
C. NORBANUS, Venus fej diademmal jobbra, a fej mögött CXXXVII szám.
- Htl. Kalász és caduceus között vesszőnyaláb bárdal.
- Grueber, Roma, 2770
36. Idem. Az előlapon a szám CIII.
37. A. Postumius Albinus. 82
Diana fej jobbra.
- Htl. A. POST. A. F. S. N. ALBIN (ligatúrával) egy oltár körül, mellette egy tógás alak és egy feláldozandó ökör. Fogazott denarius.
- Grueber, Roma, 2836
38. C. Naevius Balbus. 81
Juno diademos feje jobbra, mögötte SC.
- Htl. C. NAE. BALB. A szelvényben ligatúrával. Victoria trigaban vágat jobbra, a lovak fölött CCX szám. Fogazott denarius.
- Grueber, Roma, 2916
39. L. Proculus Filius. 81
Babérkoszorús Jupiter fej jobbra, mögötte SC.
- Htl. L. PROCI F. Álló Juno Sospita jobbra pajzsal és lándzsával, előtte egy kígyó.
- Grueber, Roma, 23147
- 39a. Idem.
40. Q. Caecilius Pius. 79-77
Pietas diademos feje jobbra, előtte egy gólya.
- Htl. IMPER (szelvényben) Lituus és capis babérkoszorúban.
- Grueber, Spania, 47
41. Idem.
42. L. Rutilius Flaccus. 76
Szárnycsisakos Roma fej jobbra, mögötte FLAC
- Htl. L. RVTILI szelvényben. Koszorús Victoria bigaban jobbra vágat.
- Grueber, Roma, 3242
43. Idem.
44. Idem.
45. Idem.
46. L. Farsuleius Mensor. 73
Libertas redőzött és diademos feje jobbra, előtte MENSOR, mögötte a szabadság sapkája és XXI szám.
- Htl. L. FARSULEI (szelvényben). Bigaban egy tógás alak megállítja a lovakat és segít felszállni a bigaba égy másik személyt.
- Grueber, Roma, 3306
47. L. Calpurnius Piso Frugi. 64
Apollo hátára hulló fürtös hajú feje, homloka szalaggal átkötve, a fej mögött tridens.
- Htl. L. PISO FRUGI vágatató lovas alatt, szelvényben XXII
- Grueber, Roma, 1977
48. Idem. Az előlapon a fej mögött tridens, az áll alatt I, a hátlapon a szelvényben A betű.
49. L. Furius Brocchus. 55
Kalással díszített Ceres fej jobbra, előtte egy árpaszem, mögötte kalász, III VIR a szelvényben, BROCCHI
- Htl. Sella curulis két vesszőnyaláb között, fent L. FVRI CN. F.
- Grueber, Roma, 3896

Az árkosi éremlelet nagyrésze Dyrrachium illyr város érmeiből áll. Legtöbb Meniskos

Dionysiou (50), Meniskos Lykiskou (34), Xenon Philodamou (17), Xenon Pyrba (14), Meniskos Kallonos (12), Philon Meniskou (12), Meniskos Arhippou (11), Meniskos Philota (10), Meniskos Phillia (9), Meniskos Agathionos (6), Xenon Damenos (4), Xenon Haropinou (3), Silanos Aristenos, Zopyros Damenos és Theodotos Kallenos (2) érmei. A többi magistratust csak egy-egy érme képviseli. Egy érme Meniskos Arhippou pritanis drachmájának az utánzata. A három antikai tetradrachma közül kettő utánzat.

A dyrrachiumi drachmák magistratusok szerinti felsorolása az alábbi táblázatban van.

Sorszám. A kibocsátó pritanis neve. Az érmeek száma

1.	Meniskos Dionysiou.	50
2.	Meniskos Lykiskou.	34
3.	Xenon Philodamou.	17
4.	Xenon Pyrba.	14
5.	Meniskos Kallonos.	12
6.	Philon Meniskou.	12
7.	Meniskos Arhippou.	11
8.	Meniskos Philota.	10
9.	Xenon Phillia.	9
10.	Meniskos Agathionos.	6
11.	Xenon Damenos.	4
12.	Xenon Haropinou.	3
13.	Silanos Aristenos.	2
14.	Zopyros Damenos.	2
15.	Theodotos Kallenos.	2
16.	Philon Aristenos.	1
17.	Dazios Damenos.	1
18.	Ktetos Phaniskou.	1
19.	Ktetos Aniskou.	1
20.	Philotas Asklapou.	1
21.	Philotas Kleitoriu.	1
22.	Philotas menekka ?	1
23.	Phereneikos Damenos.	1
24.	Philon Aristenos.	1
25.	Echefon Asklapou.	1
26.	Kydidippos Amynta.	1
27.	Meniskos Kydidippos.	1
28.	Machatas Eortariou.	1
29.	Meniskos ...anis.	1
30.	Theodotos Kallenas.	1

31.	Philotas Asklapou.	1
32.	Euktemon Damenos.	1
33.	A pritanis neve ?	1
34.	Utánzat.	1
35.	Xenon Agathionos.	2
Összesen		208

A dyrrachiumi drachmák datálhatók a Kr. e. 3. század harmadik dekádjától Kr. e. 100-ig. A thassosi tetradrachmák az áthúzott M betű, valamint a betűk pontozott vége alapján Kr. e. 80-90 évek közé sorolhatók¹. A leletből Apollonia város érme hiányzik, ez általában elő szokott fordulni a dyrrachiumi drachmákkal². Kevés a leletben a thassosi tetradrachmais, az ebből a korból származó éremleletekben több példányban más érmeek nélkül is előfordul³. Ritka viszont a római köztársasági denariusok nagy száma, melyek általában különböző magistratusok neveit viselik, kevés több példány van egy magistratustól. Az érmeek nagy részét Rómában verték és Itáliai verdekben. Egyetlenegyert vertek Hispaniában. Éremutánzat nem volt. Ez az éremlelet olyan összetételű, mely elég ritka, hogy Dyrrachium és Thassos érmei mellett ilyen nagy számú római érme is előforduljon. Ez azt mutatja, hogy a római kereskedelmi kapcsolatok mellett Dyrrachium és Thassos a Kr. e. 1. század első negyedéig még megőrizték régi kapcsolataikat ezzel a vidékkel.

Az a tény, hogy az egész éremlelet előke-
rült, lehetővé teszi az érmeek elrejtési idejének a pontos megállapítását, ez Kr. e. 55 után történt.

A hilibi, valamint az árkosai éremlelet bizonyítéka annak, hogy az Ojtozi szoroson keresztül Kr. e. a 2. és 1. században fontos kereskedelmi út vezetett a Kárpátokon túli vidékre. Ezt bizonyítja az Ojtozi szoros külső bejáratánál levő Gorzeşti-n talált éremlelet, mely ugyancsak Dyrrachium érmeit tartalmazta⁴. Ezt a kereskedelmi kapcsolatot váltja fel a Kr. e. 1. században a római kereskedelem, amit bizonyít a fotosi éremlelet, melyben a legrégebb római érme mellett előfordulnaka császárkoriak is⁵.

1. Bucur Mitrea, Tezaurul de la Pânade, Apulum, 1971, 184
2. Idem. Penetrazione commerciale nella Dacia, Ephemeris Dacoromana, Roma, 1945, 82
3. SZÉKELY, Zoltán, Tezaurul monetar de la Hilib, jud. Covasna, CN. 3, 1980, Klny. 3-10
4. Bucur Mitrea, Monedele oraşelor Dyrrachium și Apollonia în Moldova, SCIV II., 1958, 89
5. Bucur Mitrea și Zoltán SZÉKELY, Tezaurul monetar de la Fotoș, MVA, 2, 1956, 645-683

Tezaurul monetar de la Arcuş (j. Covasna)

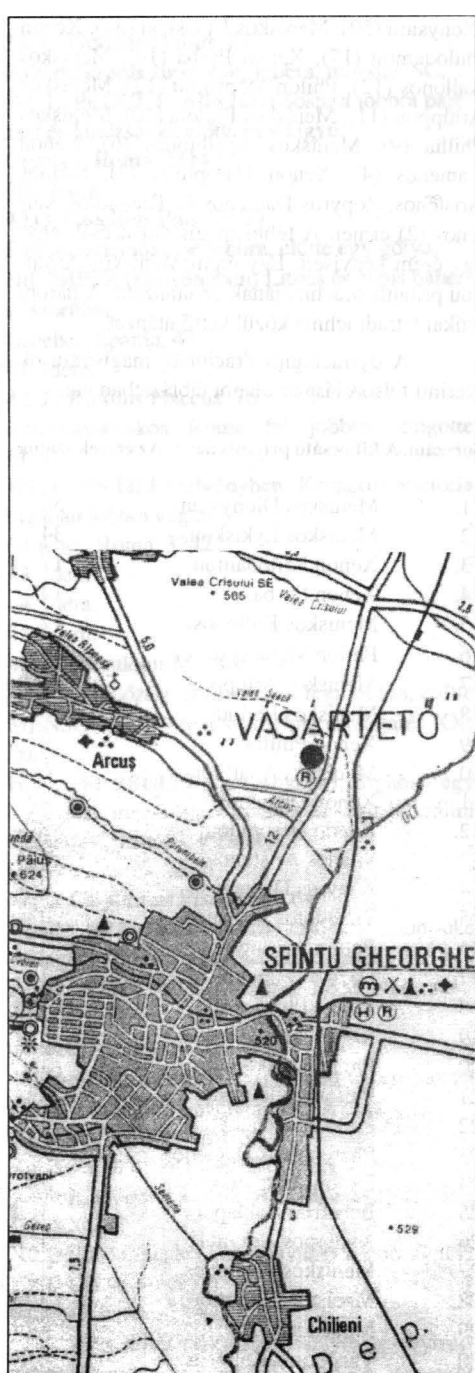
(Rezumat)

În hotarul oraşului Sf. Gheorghe, lângă drumul care duce spre Arcuş, a fost descoperit un tezaur de monede compus din 208 drachme dyrrachiene, 3 tetradrachme din Thasos și 50 denari republicani romani. Această descoperire arată faptul, că în secolele II-I a. Chr în această regiune prin pasul Oituzului a fost un drum comercial spre Moldova, iar în secolul I a. Chr s-au intensificat relațiile comerciale ale Romei cu această regiune.

The Monetary Treasure of Árkos (Arcuş, Covasna County)

(Abstract)

On the limits of Sepsiszentgyörgy (Sf. Gheorghe), near the road that leads to Árkos (Arcuş) a monetary treasure was found containing 208 of dyrrachiene drachmas, 3 tetradrachmas from Thasos and 50 roman republican dinars. This discovery proves the existence of a commercial road through the Ojtoz (Oituz) pass in the 2-1. Centuries B. C. and the intensification of the trading relationships with Rome in this district.

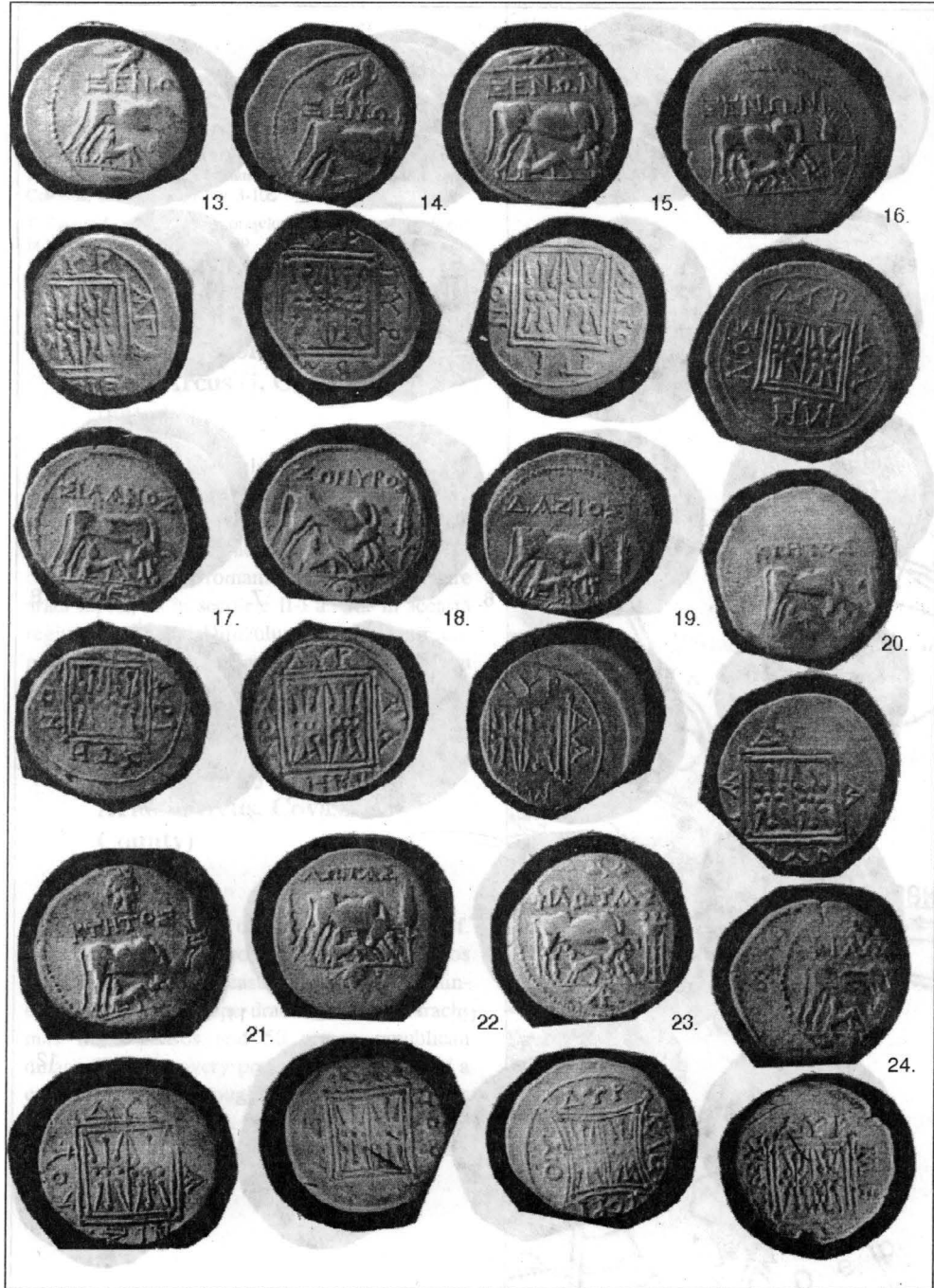
1. ábra Az éremlelet Sepsiszentgyörgy-től északra, a „Vásártető” nevű helyen került elő.
(A bejelölés a „Hártyi turistice montanc, Bodoc-Baraolt” Ed. Sport-Turism, ~ 1:100 000-es léptékű részletén)

1. tábla. Dyrrachiumi érmek: 1=1, 2=13, 3=62, 4=63, 5=97, 6=107, 7=118, 8=124, 9=136, 10=138, 11=154, 12=163.

Átábla Dyrrachiumi érmek: 25=198, 26=199, 27=200, 28=201, 29=202, 30=203, 31=204, 32=205, 33=206, 34=207, 35=208, 36=209.

1.

2.

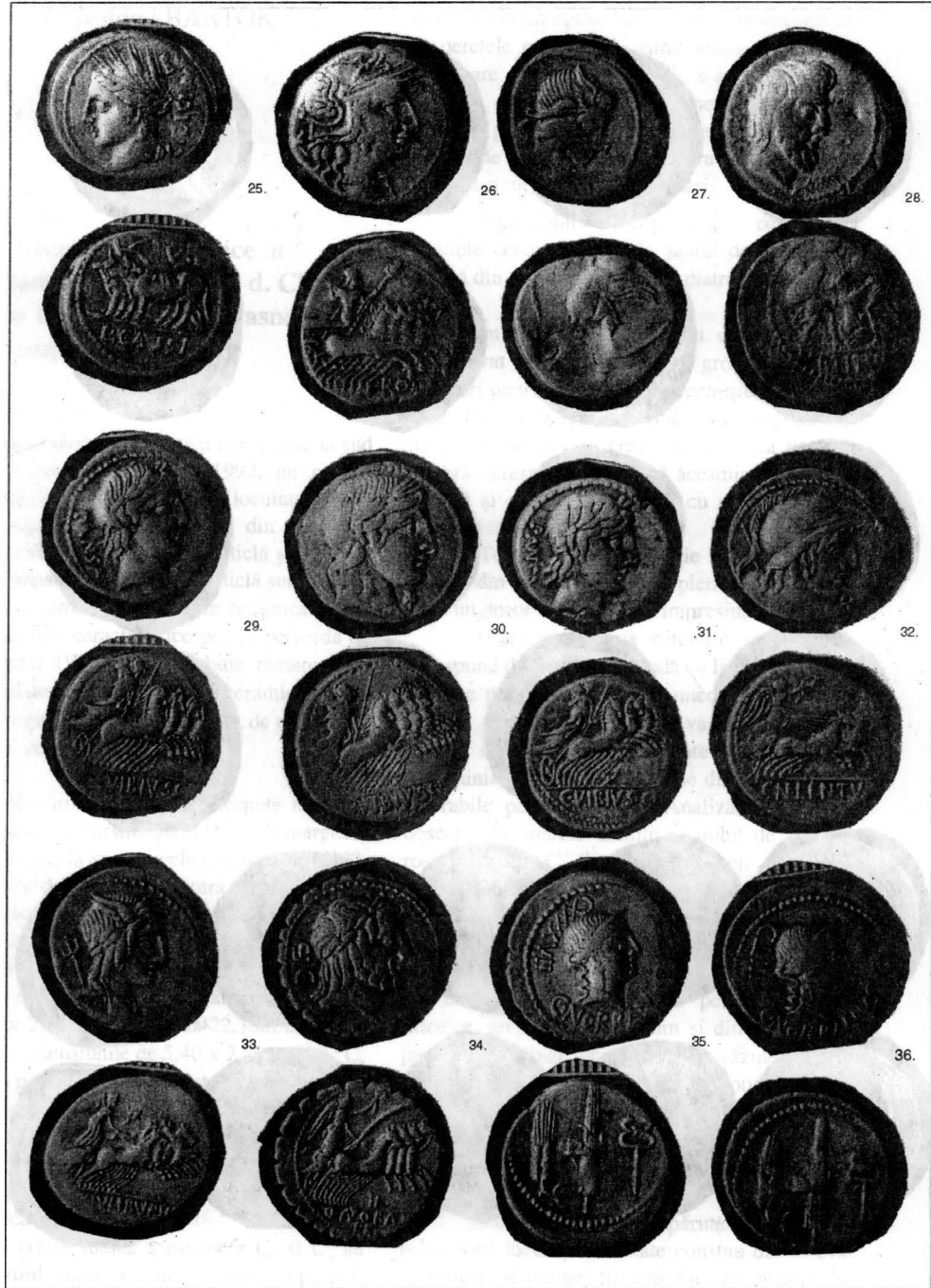
3.

5. tábla Római köztársasági érmek: 1-12

7. tábla Római köztársasági érmék: 25-36.

